

Bregendahl: Jeg kan vel ikke være enig med den første ærede Taler i den Burdering, han satte paa endeel af den Eiendom, hvorom her er Tale, men jeg kan dog ligesaa lidt understøtte den sidste ærede Taler i hans Tver for at faae den omhandlede Eiendom strax solgt. Jeg troer nemlig, at man med Hensyn til Forstaaelsen af Statens Raadighed over Vandkraften, som unægtelig maa ansees for den betydeligste Deel af Eiendommen, maa væsentlig henholde sig til de Motiver, som ere vedsoiede Lovudkastet, og deraf synes mig ikke kan sluttes. Andet, end at de omtalte Mænd have en Forkjæbret til de 20 Hestes Vandkraft; altsaa denne Forkjæbret maa naturligvis respecteres fra Statens Side, naar denne Vandkraft i Tiden skulde sælges, men, naar de ikke benytte sig af denne Forkjæbret, saa maa det antages, at den er forbi. Grunden til, at jeg mener, at man ikke bør sælge denne Eiendom, er, at Tabet ved at beholde den kunde ikke være stort mere end Renten af den Kjøbesum, som nu kunde faaes, og den Kjøbesum, som nu kunde faaes, troer jeg maa ansees for at være temmelig ringe, hvorimod der kan være temmelig god Grund til at antage, at der om en Tid vil kunne faaes en ikke lidet større Kjøbesum. Jeg maa nemlig bringe i Thingets Erindring, at der under Finantslovens Behandling her er voteret en ikke ubetydelig Sum til at seilbargjøre Gudenaai i en større Udstrækning end tidligere, og at det er paabegyndt at forbinde Silkeborg baade med det østlige og vestlige Jylland ved nye Hovedlandeveie. Jeg troer, at disse Foranstaltninger er Noget, som vil bidrage væsentlig til denne Pladses Opkomst, og det er sandsynligt, at, naar disse Arbejder ere udførte, vil Grundeieendommens Værdi der paa Pladsen stige betydeligt, og navnlig ogsaa den Grundeieendom, som bestaaer i Vandkraft. Iøvrigt skal jeg uddede mig en Dplysning af den ærede Finantsminister med Hensyn til et enkelt Punkt ved denne Sag; det er med Hensyn til Hovedbygningen. Der siges nemlig med Hensyn til Hovedbygningen, øverst Pag. 8 i Motiverne: „Hovedbygningen (Det saakaldte Slot), hvori en Sal med Forværelse er forbeholdt og indrettet til Gudstjeneste, osv.“, og dernæst siges

der Pag. 9, at Eiendommen skal bortsalges i 2 Dele: „a. Bygningerne med Have, Bænge, Jord, som ubetinget kunne opbydes til Salg, med Ret til efter Forpagtningscontractens Udløb af fordre de til Brødrene Drewsen forpagtede Dele af Bygningerne og Jordene tilbage.“ Jeg veed ikke, om det Forbehold med Hensyn til Localet til Gudstjenestens Afholdelse, som nævnes Pag. 8, er paatænkt: at skulle falde bort, og dersom det er paatænkt, at dette Forbehold skulde falde bort, om da Regeringen har tænkt paa, at det skulde tilveiebringes et Locale for Gudstjenestens Afholdelse paa Silkeborg. Jeg troer, at det er en Omstændighed, som meget vil indvirke paa Pladsens Opkomst i det Hele, om Forholdene stilles saaledes, at der er Udset til, at det kan blive et selvstændigt Sogn i kirkelig Henseende, og ikke skal søge en temmelig langt fraliggende Kirke, nemlig den Sognkirke, hvortil Silkeborg ellers hører, og, dersom det er paatænkt, at denne Benyttelse af Localet i Hovedbygningen til Gudstjeneste skal vedblive efter Salget, saa forekommer det mig at være i Modstrid med hvad der nævnes øverst Pag. 9 i Motiverne. Jeg skulde derfor ønske, at den høitærede Finantsminister vilde give Dplysning derom.

Finantsministeren: Den væsentligste Grund, som er anført for, ikke nu at opgive den her anførte Statseieendom, er den, at Vandkraften, som er reserveret, skulde kunne faae en meget betydelig Værdi. Den ærede første Taler har villet bestemme denne Værdi i Henhold til, hvad en saadan Kraft, tilveiebragt ved Damp, kunde koste. Jeg antager, at en saadan Maalestof kan man ingenlunde her benytte. Den naturligste Maalestof er, hvad en lignende Vandkraft i den Egn af Jylland kan være værd; og da anseer jeg det for aldeles sikkert, at 20 Hestes Vandkraft, som blot raa Vandkraft, uden alle Bygninger eller Værker, har en forholdsvis ringe Værdi, en Værdi, som langtfra kan sammenlignes med en saadan Vandkraft i de andre Provindser, hvor der kun ere faa betydelige Vandløb. I de Egne af Jylland derimod, hvor de største og høieste Bækkestrækninger og mange store Vandløb findes, i Egnen omkring Silkeborg